

Document de poziție al grupului din cadrul ”Programului de coaching instituțional”

Institutul pentru Democrație Participativă Euro Qvorum

Educația- domeniu strategic și prioritar pentru dezvoltarea României

Învățământul preuniversitar

I. Context actual, cauze și efecte:

“România se confruntă cu o provocare majoră în ceea ce privește creșterea calității sistemului ei de învățământ și de formare profesională. Părăsirea timpurie a școlii este o problemă importantă. România ar trebui să pună în aplicare reformele și, în același timp, să își dezvolte capacitatea administrativă. Învățământul terțiar trebuie adaptat la nevoile pieței muncii, iar accesul persoanelor dezavantajate ar trebui îmbunătățit.” (**Recomandările Comisiei Europene pentru România pe scurt 2013, Europa 2020**)

1. Finanțarea sistemului educațional cu 6% din PIB în următorii 10 ani, conform Art. 8 din Legea nr.1/2011

În prezent, sistemul educațional preuniversitar necesită o creștere a finanțării pentru a fi posibilă revizuirea programei școlare, dotarea tehnică a unităților de învățământ, formarea tinerilor pentru piața muncii și asigurarea unor condiții și servicii sociale favorabile, precum burse, alocații școlare și programe de consiliere și orientare în carieră. Printre prioritățile de finanțare și evaluare ale sistemului trebuie să se afle și școlile tehnologice, care nu pregătesc elevii pentru piața muncii și care nu sunt promovate ca o alegere viabilă în defavoarea învățământului teoretic. În învățământul tehnologic, pe fondul schimbărilor frecvente a modulelor și a programei școlare, elevii și profesorii sunt bulversați și demotivați și solicită ca această filieră să se axeze pe formarea de competențe vizibilă ulterior pe piața muncii. Totodată, sistemul este foarte afectat de lipsa pregătirii resursei umane. Datorită salariilor profesorilor, meseria aceasta nu reprezintă cu adevărat o oportunitate în cariera unei persoane, ci din contră, o alternativă a lipsei altor oportunități în piața muncii. Astfel, datorită lipsei de competiție și de selecție, ajung în sistem oameni care nu sunt devotați profesiei și care nu dețin în primul rând calități de dascăl.

2. Reducerea abandonului școlar

Reducerea abandonului școlar în învățământul preuniversitar se poate asigura doar prin crearea de noi măsuri sociale pentru elevii care nu-și pot susține financiar activitatea educațională. În acest sens, Ordonanța guvernului privind decontarea transportului elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu trebuie anulată deoarece presupune o decontare parțială a navetei elevilor, contrar Art.84, alin.(3) din Legea Educației Naționale. Suma maximă decontată pentru un abonament lunar emis pentru distanța de 50 km valorează 120 lei. În moment, abonamentul elevilor nu este decontat integral, ceea ce determină, în continuare, o creștere a abandonului școlar, în condițiile în care există familii cu venituri mici care nu pot cofinanța cheltuielile de transport. În acest context, Guvernul României și Ministerului Educației Naționale trebuie să asigure acoperirea

totală a cheltuielilor de transport conform Art.84, alin.(3) din Legea Educației Naționale, impunerea unor tarife rezonabile operatorilor de transport, astfel încât să nu depășească fondurile existente și asigurarea de microbuze școlare pentru zonele în care nu există operatori de transport publici sau privați.

Mărirea cuantumului burselor sociale acordate elevilor, de la 100 de lei la suma de 500 lei pe lună și crearea unor noi metodologii de acordare și monitorizare a burselor sociale în sistemul preuniversitar va asigura reducerea semnificativă a abandonului școlar, cu efecte vizibile și progresive peste 7 ani.

3. Implicarea elevilor în procesul decizional la nivelul unității de învățământ prin consolidarea cadrului legal

Societatea are responsabilitatea de a educa elevii corespunzător principiilor democratice și de a crea un învățământ echitabil și incluziv. Școala trebuie să formeze cetățeni. Elevii reprezintă principalii beneficiari ai actului educațional, așadar, considerăm absolut necesară implicarea acestora în procesul de luare a deciziilor în cadrul unităților de învățământ. Guvernul României trebuie să înțeleagă importanța colaborării cu reprezentanții elevilor în luarea deciziilor.

4. Aprobarea statutului elevului

Conform legii nr.1/2014, elevii din învățământul preuniversitar ar trebui să aibă un statut al lor, prevăzut cu drepturile și îndatoririle pe care le au în calitate de actori ai sistemului educațional. Aprobarea acestui document va reglementa activitatea educațională a beneficiarilor educației, va transparentiza sistemul școlar și va responsabiliza actul educațional. Ministerul Educației și Cercetării Științifice are responsabilitatea de a consulta toate organizațiile reprezentative ale elevilor și de a elabora un statut al elevului, distinct de R.O.F.U.I.P, și aprobat prin ordin de ministru.

5. Depolitizarea sistemului de învățământ preuniversitar

Într-un sistem educațional democratic și european, singurele politici care trebuie făcute în interiorul acestuia sunt cele educaționale, nu de partid. Cadrele didactice au responsabilitatea socială de a forma tinerele generații, viitoarele persoane active pe piața muncii, în spiritul corectitudinii, imparțialității, suveranității și independenței în gândire și acțiuni. În ultimii 25 de ani, învățământul s-a politizat atât încât performanța în management educațional a scăzut, procesul de evaluare a cadrelor didactice este tot mai netransparent iar elevii sunt folosiți ca masă de manevră în campaniile electorale și activitățile partidelor politice.

Rezolvarea prezentelor probleme constă în:

- organizarea de concursuri pentru ocuparea funcțiilor de conducere în învățământul preuniversitar;
- actualizarea legislației privind numirea în funcții de conducere în învățământul preuniversitar;
- interzicerea cadrelor didactice de a fi membri ai vreunui partid politic, obligație care să fie inclusă în statutul cadrelor didactice dar și în Legea Educației Naționale;
- Actualizarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar prin amendarea unor prevederi privind interzicerea

organizării și desfășurării de către partidele politice a activităților cu elevii în școli, astfel încât să se ocrotească integritatea morală și independența în gândire a elevilor din preuniversitar;

6. Reorganizarea programei școlare, a filierelor și specializărilor liceale;

Această măsură trebuie abordată atât la nivel legislativ cât și executiv astfel încât sistemul de învățământ preuniversitar românesc să se alinieze la sistemul de organizare a specializărilor la nivelul UE.

Referință: Documentul CADRU STRATEGIC ȘI OPERAȚIONALIZARE PRIN PROIECTE-
Marian Staș

(https://docs.google.com/document/d/1r2xk6u1ni1XMFgxeVGD6_KA-kLjrCzpRkVcqDXXQMSo/e/dit?usp=sharing)

7. Creșterea salariilor profesorilor și asigurarea calității actului educațional;

- Creșterea salariilor cadrelor didactice și acordarea de sporuri strict în funcție de performanța școlară și competența profesională;
- Crearea unui sistem de evaluare anuală a fiecărui cadru didactic, proces la care să participe cu drepturi depline atât elevii cât și cadrele didactice și persoanele competente și specializate în evaluarea didactică, pedagogică, medicală și psihologică;

8. Introducerea educației civice și juridice în sistemul preuniversitar de învățământ

Nevoia educației civice și juridice în școli trebuie să devină o măsură strategică pentru educația națională, în contextul în care avem de a face cu o creștere a numărului de infracțiuni în rândul tinerilor și cu o lipsă de participare a acestora în viața politică. Carența educației civice și juridice are efecte și în plan social și comportamental, dezvoltând în România o cultură politică patriarhală. Propunem introducerea orelor de cultură civică din clasa I până în clasa a XI-a, cu o oră pe săptămână în ciclul primar și două ore pe săptămână în ciclul gimnazial și liceal. De asemenea propunem introducerea orei de cultură juridică în clasa a XII-a, cu două ore pe săptămână. Curriculumul va fi construit prin alternarea metodelor de învățare formală cu cele de învățare non-formală și informală, constând în exerciții simulative, vizite de studiu, dezbateri structurate cu decidenți politici și magistrați, aplicații practice semestriale.

Învățământul universitar

I. Context actual, cauze și efecte:

Dacă în trecut educația reprezenta un mecanism prin care clasele sociale privilegiate își mențineau puterea în societate prin limitarea accesului transmișiei și dobândirii de cunoștințe, evoluția societății a făcut ca în prezent educația să fie văzută ca unul din drepturile fundamentale ale omului, prin prisma impactului pe care ea îl poate produce la nivelul fiecărui individ, fiind considerată bun public și responsabilitate publică, datorită beneficiilor recunoscute pe care le aduce la nivel societal.

Odată cu evoluția societății au evoluat și nevoile acesteia, dezvoltându-se tot mai multe activități și locuri de muncă care necesită mai multă pregătire și cunoștințe, dezvoltându-se totodată nevoia de emancipare a omului și de democratizare a statelor, nevoi care nu pot fi susținute fără sisteme educaționale de calitate, capabile să răspundă acestor provocări. Pentru ca educația să nu rămână în continuare un mecanism de păstrare a puterii în interiorul anumitor categorii sociale este nevoie ca aceasta să fie incluzivă și să garanteze accesul echitabil tuturor categoriilor sociale, eliminând orice posibilă barieră care ar putea sta în calea unui tânăr în primirea educației pe care și-o dorește. Existența unui sistem educațional de calitate care să fie accesibil pentru toți este cea mai importantă condiție pentru dezvoltarea coerentă a unui stat și reducerea inechităților în rândul populației, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social.

1. Creșterea finanțării de bază a universităților pentru ieșirea acestora din situația critică datorată deficitului bugetar cauzat de scăderea alocației per student echivalent și creșterea dependenței bugetelor universităților de finanțarea publică, situație care a afectat continuu calitatea sistemului de învățământ superior și relevanța acestuia în raport cu societatea;

- propunem creșterea alocației per student echivalent cel puțin până la valoarea acesteia de dinaintea crizei financiare, întrucât reducerea investiției în educație în acest context ignoră complet impactul recunoscut pe care educația și învățământul superior îl poate avea asupra ieșirii din criză și asupra dezvoltării pe termen lung a economiei și a societății în general

2. Investiții direcționate către reducerea abandonului universitar prin oferirea de servicii de consiliere și orientare de calitate care să faciliteze o alegere corectă a universității și să contribuie la integrarea studenților în mediul academic și pe piața muncii și totodată prin susținerea reală a grupurilor dezavantajate prin îndepărtarea barierelor de ordin financiar ce stau în calea accesului acestora la învățământul superior;

- propunem crearea unei metodologii naționale privind normele de calitate ale funcționării centrelor de orientare în carieră, care să prevadă un set de standarde de calitate ale activității acestora, inclusiv raportul numărului de studenți la numărul de angajați din centre sau calificarea acestora, secondată de o finanțare corespunzătoare în acest sens pentru atingerea standardelor de calitate definite;

- stabilirea unui procent minim de 40% din fondul total de burse cu direcție clară către bursele sociale, cumulat cu creșterea investiției către aceste burse, astfel încât acestea să fie suficiente pentru toți cei care necesită acest sprijin financiar pentru parcurgerea studiilor și să aibă o valoare care să acopere cel puțin cheltuielile minime de cazare și masă, conform legislației în vigoare;

- creșterea subvenției cămine-cantine care să acopere creșterile înregistrate în ultimii 6 ani (de la ultima creștere a subvenției) cu privire cheltuielile imputate de serviciile pentru care aceste subvenții au fost create – o creștere de 30% ar putea acoperi această diferență pentru moment și ar însemna o alocare suplimentară de 0,03% din PIB;